

ปรสิต :

T. spiralis

ทริคิเนลล่า สไปราลิส (*Trichinella spiralis*)

Trichinella spiralis

T. spiralis เป็นพยาธิตัวกลม (round worm) ซึ่งเป็นปรสิตที่ก่อให้เกิดโรคทริคิโนซิส (trichinosis) ที่ติดต่อจากสัตว์มาสู่คน *T. spiralis* มีวงจรชีวิตรูปแบบเฉพาะ คือ ไม่มีระยะตัวอ่อนที่แพร่ระบาดในสภาพแวดล้อม

แหล่งที่พบ *Trichinella spiralis*

พบในสัตว์เลี้ยงหลายชนิด เช่น หมู แมว และในสัตว์ที่กินเนื้ออีกหลายชนิด รวมทั้งคนด้วย หมูเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการระบาดของโรคในคนสูงกว่าสัตว์ชนิดอื่นๆ ในประเทศไทย มีรายงานการระบาดของโรค ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ในเขตภาคเหนือ

การเข้าสู่ร่างกาย

เกิดจากการบริโภคเนื้อสัตว์ดิบหรือสุกๆ ดิบๆ เช่น ลาบ ลาบเลือด หลู้ และแหนม อาหารที่มีตัวอ่อนระยะติดต่อของพยาธิที่อยู่ภายในซิสต์ในกล้ามเนื้อของสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า เช่น หมูป่า หมีป่า และหนูป่า ตัวอ่อนจะเจริญเป็นตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในลำไส้เล็ก ซึ่งจะผสมพันธุ์ ตัวเมียออกลูกเป็นตัวอ่อน จากนั้นตัวอ่อนจะเข้าสู่กระแสเลือดและเข้าไปในเซลล์กล้ามเนื้อต่างๆ ทั่วร่างกายและขดตัวอยู่ภายในถุงซิสต์ในเซลล์กล้ามเนื้อนั้นๆ

อันตรายของ *Trichinella spiralis*

ทำให้เกิดโรคทริคิโนซิสในคน อาการของโรค ได้แก่ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และมีไข้ ต่อมาอาการเหล่านี้จะค่อยๆ หายไปเอง การเสียชีวิตของผู้ป่วยส่วนใหญ่เกิดจากตัวอ่อนของ

ปรสิตเข้าไปในระบบประสาทส่วนกลาง กล้ามเนื้อหัวใจ และกล้ามเนื้อกระบังลม ในประเทศไทยโรคทริคิโนซิสพบได้ทุกภาคของประเทศ โดยพบมากในภาคเหนือ การระบาดของโรคทริคิโนซิสส่วนใหญ่เกิดจาก *T. spiralis* ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี พ.ศ. 2505 มีสาเหตุจากการบริโภคเนื้อหมูป่าดิบที่มีตัวอ่อนระยะติดต่อของ *T. spiralis* ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2505-2534 เกิดการระบาดขึ้น 118 ครั้ง มีคนติดพยาธิทริคิเนลล่าประมาณ 5,400 ราย และทำให้คนเสียชีวิต 95 ราย (Khamboonruang, 1991) ซึ่งเกิดจากการบริโภคเนื้อหมูดิบที่มีระยะติดต่อของ *T. spiralis* (Takahashi et al., 2000)

จากตัวเลขของผู้ติดเชื้อทั่วโลกในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1986 ถึง 2009 พบว่ามีทั้งหมด 65,818 ราย โดยมี 42 รายเสียชีวิต ในจำนวนผู้ป่วยทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลในประเทศโรมาเนีย อย่างไรก็ตามแนวโน้มของผู้ติดเชื้อมีสูงขึ้นจากรสนิยมการรับประทานอาหารดิบ เช่น เนื้อม้าดิบ เนื้อสุนัขดิบ เนื้อหมูป่าดิบหรือเนื้อสัตว์ป่าชนิดอื่นรวมทั้งสัตว์ที่มีการเลี้ยงแบบปล่อยอิสระ ทั้งนี้สัตว์ที่มีการติดเชื้อจะไม่มีอาการแสดงอาการใดๆ ให้เห็น

วิธีป้องกัน

- เลือกบริโภคอาหารจากเนื้อสัตว์ที่ปรุงหรือทำให้สุกก่อนทุกครั้ง โดยเฉพาะเนื้อสุกร หมูป่า และเนื้อสัตว์ป่า
- ควบคุมคุณภาพการเลี้ยงสัตว์ และคุณภาพอาหารสัตว์ ตามหลัก GAP คือ มีคอกขังสุกรที่แข็งแรง ไม่ให้สุกรกินอาหารที่มีพยาธิปนเปื้อน เช่น

ปรสิต :

T. spiralis

เศษอาหาร เศษเนื้อ หรือซากสัตว์
อุจจาระ ตลอดจนกำจัดสัตว์อื่นที่เป็นตัว
แพร่โรค

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนู นอกจากนี้ต้อง
ป้องกันการแพร่กระจายโรคจากสุกรที่
ติดพยาธิ

- บังคับใช้กฎหมายที่ควบคุมโรงฆ่าสัตว์
ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด
โดยมีสัตวแพทย์ควบคุมดูแล และรับรอง
ผลการตรวจทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความ
ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

1. Report of a Joint FAO/WHO expert meeting. Multicriteria-based ranking for risk management of foodborne parasites. 24 October 2012.
2. อุมาพร ทาโธสง. 2555. ปรสิตก่อโรคที่ติดต่อผ่านทางอาหารและน้ำที่สำคัญในประเทศไทย. วารสารวิทยาศาสตร์บูรพา. 17(2) : 212-220.
3. อ.ดร.อัญชลิ ตำนตรระกุล. คณะแพทยศาสตร์ ภาควิชาปรสิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. โรคทริคิโนซิส (Trichinosis). [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก : <http://www.med.cmu.ac.th/dept/parasite/public/Trichinosis.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 พฤษภาคม 2557).